

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **V. L.**, zastoupený JUDr. Marošem Matiaškem LL.M., advokátem se sídlem Ovenecká 78/33, 170 00 Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2019, č. j. OAM-457/LE-LE26-LE26-NV-2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 12. 2019, č. j. 1 A 75/2019 - 15,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Marošovi Matiaškovi LL.M., advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 8 228 Kč, která mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

IV. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl žalovaný podle § 73 odst. 3 písm. c) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) o nepovolení vstupu žalobce na území České republiky. Doba, na niž se mu

nepovoluje vstup na území, byla stanovena do 20. 2. 2020. Na základě napadeného rozhodnutí byl žalobce omezen na osobní svobodě v uzavřeném přijímacím středisku Praha-Ruzyně v tranzitním prostoru mezinárodního letiště Václava Havla Praha.

[2] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), ve které mimo jiné namítal, že je zranitelnou osobou ve smyslu § 74 odst. 1 zákona o azylu, a proto mu nemůže být zakázán vstup na území České republiky. Žalovaný ohledně jeho zranitelnosti nezjistil řádně skutkový stav. Přestože žalobce uvedl, že je obětí mučení a svá tvrzení doložil důkazy, v napadeném rozhodnutí to nebylo řádným způsobem zohledněno a nebylo seznatelné, proč nebyl posuzován jako zranitelná osoba. Žalobce dále v žalobě uváděl, že trpí epilepsií, a přestože jeho stav byl stabilizovaný, prostředí přijímacího střediska je pro něj absolutně nevhodné a potenciálně nebezpečné, jelikož tam nejsou okna, pouze umělé osvětlení a klimatizovaný vzduch.

[3] Městský soud žalobu v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl jako nedůvodnou a dospěl k závěru, že žalovaný postupoval v souladu s právními předpisy. Konstatoval, že ze správního spisu plyne, že před vydáním napadeného rozhodnutí žalobce poskytl údaje ke své žádosti o mezinárodní ochranu, přičemž ke svému zdravotnímu stavu a jiným zvláštním potřebám uvedl, že má epilepsii, ale záchvaty netrpí, ani na nemoc nebere léky. Žádné omezení ani zvláštní potřeby nemá. V rámci pohovoru ale správnímu orgánu sdělil, že byl v minulosti ve vězení mučen. Na podporu svého tvrzení žalobce doložil rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva č. 47619/10 ze dne 17. 9. 2013, kterým bylo zastaveno řízení o jeho stížnosti z důvodu, že došlo ke smírnému urovnání sporu a žalobci byla poskytnuta finanční kompenzace.

[4] Městský soud ohledně přezkumu hodnocení stěžovatele z pohledu jeho možné zranitelnosti dospěl k závěru, že žalobce v současnosti nelze považovat za zranitelnou osobu. Dle městského soudu zranitelnou osobou není každá osoba, která byla v minulosti mučena, ale taková osoba, na níž se následky mučení podepsaly natolik, že potřebuje mít v rámci řízení o mezinárodní ochraně specifické postavení.

[5] Skutečnost, že žalobce byl v minulosti obětí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení, ještě nevede k závěru o jeho nynější zranitelnosti. Ze žalobcovy výpovědi naopak dle městského soudu plyne, že nemá žádná specifická zdravotní nebo jiná omezení, pro něž by musel být považován za zranitelnou osobu. Tento závěr městský soud dovodil nejen na základě vlastního vyjádření žalobce, že žádná omezení ani zvláštní potřeby nemá. Zabýval se rovněž významem okolnosti, že žalobce byl ve vězení v letech 2012 až 2014, tedy v době po jeho vystavení mučení v roce 2008, a přitom neuvedl nic, co by naznačovalo, že by pozdější omezení osobní svobody mělo v důsledku mučení dopad na jeho psychické či fyzické zdraví. Žalobce rovněž sám ke svému zdravotnímu stavu uvedl, že žádné léky, a to ani na epilepsii, kterou trpí, nebere. Soud k tomu uzavřel, že ačkoli se s touto nemocí nijak neléčí, v případě potřeby může žalobce vyhledat odbornou lékařskou pomoc v přijímacím středisku.

[6] Žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany byla dne 13. 11. 2019 zamítnuta jako zjevně nedůvodná.

II. Důvody kasační stížnosti

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností a jako důvody označil nesprávné právní posouzení, rozpor se spisy, nepřezkoumatelnost a vadu řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)].

[8] Jeho kasační argumentace spočívá v tom, že je zranitelnou osobou, které měl být podle § 74 odst. 1 zákona o azylu vstup na území umožněn. Byl totiž obětí závažného fyzického a psychického násilí v zemi původu. Společně s bratrem byli mučeni vedoucím bezpečnostní sekce věznice v Cricova, za což byl tento dozorce následně i odsouzen. Stěžovatel od Moldavské republiky za porušení článku 3 a článku 13 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) obdržel odškodnění.

[9] Stěžovatel rovněž trpí epilepsií, což dokládá lékařskou zprávou. Přestože je jeho stav aktuálně poměrně stabilizovaný, prostředí přijímacího střediska je pro něj absolutně nevhodné a potenciálně nebezpečné. Nejsou zde okna, pouze umělé osvětlení a klimatizovaný vzduch. Na svůj zdravotní stav si přitom stěžoval lékaři v přijímacím středisku, nicméně se mu nedostalo adekvátní péče.

[10] V doplnění kasační stížnosti stěžovatel rozvedl svou argumentaci k otázce, zda měl být považován za zranitelnou osobu. Pokud městský soud nerozporoval, že byl v minulosti obětí špatného zacházení (mučení), měl ho za zranitelnou osobu považovat i dál, neboť plynutím času toto postavení neztratil. Napadené rozhodnutí, jež neuvádí informace o násilí, kterému byl stěžovatel vystaven ve vězení, ačkoli se o nich žalovaný z pohovoru dozvěděl, je zjevně nepřezkoumatelné, proto je městský soud neměl aprobovat. Podle stěžovatele správní orgán ani soud nemají při výkladu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu možnost uvážení stran zhodnocení, zda je oběť mučení (ještě) zranitelnou či nikoliv, postačí, když ji lze podřadit pod tam uvedený výčet. To, že stěžovatel sám v řízení neuvedl, že by mučení mělo dopad na jeho fyzické a psychické zdraví, neznamená, že takové následky neexistují. Jeho „zranitelnost“ jako oběti mučení se měla presumovat, případně zkoumat (dokazovat), zda se stěžovatel s prožitými traumaty opravdu vyrovnal. Pokud v napadeném rozhodnutí absentují úvahy o hodnocení tvrzení stěžovatele o mučení, kterému byl v zemi původu vystaven, neměl městský soud tento nedostatek přehlédnout. Skutkový stav, ze kterého žalovaný vycházel, je v rozporu se skutkovými zjištěními, a proto mělo být jeho rozhodnutí zrušeno. Stejně i napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

[11] Pokud jde o zdravotní stav, stěžovatel připustil, že je stabilizovaný, nicméně povaha zařízení, kam měl být umístěn, ho mohla značně zhoršit. Dodal, že epileptický záchvat sice neprodělal, ale trpěl kvůli nedostatku čerstvého vzduchu silnými bolestmi hlavy. Měl problém se srdcem a vysoký krevní tlak, ale za přispění pracovníků Organizace pro pomoc uprchlíkům mu byla předepsána odpovídající léčiva. Stěžovatel vytkl žalovanému, že se vhodností prostředí pro stěžovatele vůbec nezabýval.

[12] Závěrem stěžovatel připomněl povinnost správního soudu přednostně aplikovat Úmluvu, pokud kombinace soudního přezkumu a správního posouzení trvání důvodu pro

nepovolení vstupu na území nesplňuje požadavky tam stanovené (čl. 5 odst. 4). Stěžovatel uvedl, že byl zbaven možnosti podat návrh podle § 73 odst. 9 zákona o azylu, protože napadený rozsudek nebyl vyhotoven a doručen bez zbytečného odkladu; od jeho vyhlášení (11. 12. 2019) do doručení (3. 2. 2020) neměl k dispozici žádný efektivní prostředek, kterým by mohl dosáhnout svého propuštění. Pokud by se jeho situace změnila, např. došlo k závažnému zhoršení zdravotního stavu, nedisponoval by instrumenty, kterými by na to mohl reagovat.

[13] Vzhledem k výše uvedeným důvodům stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu zrušil, případně aby zrušil rovněž napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[15] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou neshledal.

[16] Kasační stížnost byla podána proti rozsudku, kterým bylo rozhodnuto o žalobě proti rozhodnutí žalovaného, jímž stěžovateli nebyl povolen vstup na území České republiky na základě § 73 odst. 3 písm. c) zákona o azylu. Aplikace institutu nepřijatelnosti kasační stížnosti (§ 104a s. ř. s.) v této věci nepřipadá v úvahu (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2015, č. j. 9 Azs 66/2014 – 69).

[17] Kasační stížnost není důvodná.

[18] Stěžovatel nesouhlasí s rozhodnutím žalovaného o nepovolení vstupu na území České republiky. Žalovaný konstatoval, že stěžovatel opakovaně pobýval na území Evropské unie neoprávněně, ve Švýcarsku byl označen za nežádoucí osobu, v České republice byl pravomocně odsouzen a v zemi původu je hledán pro spáchání několika trestných činů. V kasační stížnosti stěžovatel nerozporuje existenci důvodu pro nepovolení vstupu dle § 73 odst. 3 písm. c) zákona o azylu, tedy že bylo důvodné se domnívat, že by mohl představovat nebezpečí pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek. Má však za to, že je zranitelnou osobou ve smyslu § 74 odst. 1 téhož zákona, a proto mu měl žalovaný vstup na území umožnit. Sporná je tedy otázka, zda žalovaný a následně městský soud správně a na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu posoudili, že stěžovatel není zranitelnou osobou.

[19] Podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu se zranitelnou osobou rozumí zejména nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem nebo rodič nebo rodina se zletilým dítětem se zdravotním postižením, osoba starší 65 let, osoba se

zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, těhotná žena, oběť obchodování s lidmi nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí. Toto znění vychází z článku 21 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu: *Členské státy zohlední ve vnitrostátních právních předpisech provádějících tuto směrnici zvláštní situaci zranitelných osob, například nezletilých osob, nezletilých osob bez doprovodu, zdravotně postižených osob, starších osob, těhotných žen, osamělých rodičů s nezletilými dětmi, obětí obchodování s lidmi, osob trpících závažnou chorobou, osob s duševní poruchou a osob, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, jako jsou oběti ženské obřízky.*

[20] Podle § 73 odst. 3 písm. c) zákona o azylu v případě nutnosti rozhodne Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) do 5 dnů ode dne podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany o nepovolení vstupu na území žadateli o udělení mezinárodní ochrany, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže je důvodné se domnívat, že by mohl představovat nebezpečí pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek.

[21] Podle § 74 odst. 1 zákona o azylu umožní ministerstvo bez rozhodnutí, neukládá-li zvláštní opatření, vstup na území cizinci, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, a zajistí jeho dopravu do azylového zařízení na území, jde-li o zranitelnou osobu, s výjimkou osoby se zdravotním postižením, které nebrání jejímu umístění v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců.

[22] Ustanovení § 74 odst. 1 zákona o azylu představuje výjimku z možnosti ministerstva rozhodnout, že se cizinci umístěnému v přijímacím středisku na mezinárodním letišti nepovolí vstup na území České republiky. Zranitelné osobě, která podala žádost o udělení mezinárodní ochrany v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, nelze zakázat vstup na území. Ministerstvo takové osobě umožní vstup na území a zajistí jí dopravu do azylového zařízení na území (s výjimkou osoby se zdravotním postižením, které nebrání jejímu umístění v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců).

[23] Povahou řízení o povolení vstupu na území České republiky dle § 73 zákona o azylu se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval ve svém rozsudku ze dne 31. 8. 2011, č. j. 1 As 16/2011 – 98, kde ke zcela srovnatelné dřívější právní úpravě uvedl, že se jedná o samostatné správní řízení vedené podle správního řádu, v rámci něhož musí být naplněny veškeré procesní záruky, se kterými počítá zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. Při rozhodování, zda bude určité osobě povolen vstup na území, je tedy správní orgán povinen vyjít z úplně a spolehlivě zjištěného skutkového stavu (§ 3 správního řádu) a v souladu s § 50 odst. 1 správního řádu přitom může využít i podkladů z řízení vedených před jinými správními orgány.

[24] K možnostem postupu žalovaného v řízení podle § 73 zákona o azylu se rovněž vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 20. 8. 2015, č. j. 1 Azs 123/2015 – 47, podle něhož *„[J]e také třeba zohlednit, že zákon stanovuje pro rozhodnutí o povolení vstupu na území velmi krátkou lhůtou pro rozhodnutí (5 dnů ode dne podání žádosti cizince o mezinárodní ochranu). Tato krátká lhůta sice správní orgán nezbavuje povinnosti řádně zjistit*

skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, opravňuje ho však ke zvolení co nejrychlejšího a nejefektivnějšího postupu.“

[25] Jak je zřejmé z obsahu správního spisu i z odůvodnění napadeného rozhodnutí, v projednávaném případě vycházel žalovaný při posouzení otázky zranitelnosti stěžovatele z podkladů opatřených v rámci odlišného řízení o stěžovatelově žádosti o udělení mezinárodní ochrany, konkrétně z obsahu listiny Poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 25. 10. 2019 (dále jen „poskytnutí údajů“) a dále z obsahu Protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany z téhož dne (dále jen „protokol“). Ačkoliv se jedná o řízení s odlišným předmětem, s řízením o povolení vstupu na území jednak věcně souvisí (rozhodnutí o nepovolení vstupu na území je navázáno na prohlášení cizince o mezinárodní ochraně), jednak je vede tentýž správní orgán, a to ministerstvo. Z podkladů řízení o udělení mezinárodní ochrany, jež primárně slouží pro zjištění případných azylových důvodů, zpravidla lze sestavit poměrně podrobný obraz i o aktuálním stavu cizince, jeho osobní a zdravotní situaci i důvodech vycestování ze země jeho původu. Takto zjištěné informace mohou dle názoru Nejvyššího správního soudu vyjádřeného již v rozsudku ze dne 20. 8. 2015, č. j. 1 Azs 123/2015 – 47, být zcela dostatečné pro posouzení možné zranitelnosti žadatele ve smyslu § 74 odst. 1, resp. § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. V rozsudku ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 193/2019 – 48, Nejvyšší správní soud pro vylíčení rozhodujících skutečností ke zvážení, zda jde o zranitelnou osobu, dokonce shledal dostačující i příležitost jedinou, a to při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu. V případě stěžovatele z pohovoru vyplynula i motivace jeho vstupu na území ČR (už byl v Praze v roce 2016, líbí se mu tady), o žádosti o mezinárodní ochranu dříve, tj. při předchozí návštěvě České republiky či jiných evropských zemí, nepřemýšlel.

[26] Co se týká stěžovatelovy kasační argumentace vycházející z jeho zdravotního stavu, Nejvyšší správní soud podotýká, že v rámci poskytnutí údajů stěžovatel na otázku ohledně svého „zdravotního stavu, zdravotního omezení a jiných zvláštních potřeb“ odpověděl: „*[M]ám epilepsii, ale záchvaty nemívám, jen občas v reakci na horko, ani na to neberu léky. Žádná omezení ani zvláštní potřeby nemám.*“ Své úvahy ohledně hodnocení stěžovatelem uvedeného zdravotního stavu žalovaný vylíčil na stranách 3 až 4 odůvodnění napadeného rozhodnutí: „*Jmenovaný sice uvedl, že trpí epilepsií, zároveň však prohlásil, že nemívá záchvaty a nebere na toto onemocnění ani léky, evidentně se tedy nejedná o natolik závažné onemocnění, aby ze jmenovaného činilo osobu vyloučenou z aplikace ustanovení § 73 odst. 3 zákona o azylu a bránilo mu v pobytu v přijímacím středisku.*“ Krajský soud pak ohledně téhož došel k závěru, že „*onemocnění epilepsií není v případě žalobce vážné, neboť sám uvedl, že se s danou nemocí nijak neléčí*“.

[27] Ačkoli by bylo lze polemizovat s formulací, že neléčení epilepsie neužíváním léků je u stěžovatele důsledkem toho, že se nejedná o závažné onemocnění, v kontextu celého jeho vyjádření ke svému zdravotnímu stavu v poskytnutí údajů („*Žádná omezení ani zvláštní potřeby nemám.*“) považuje Nejvyšší správní soud uvedené závěry žalovaného i závěry krajského soudu za správné a v době rozhodování žalovaného i krajského soudu opodstatněné dostatečně zjištěným skutkovým stavem, o němž nebyly důvodné pochybnosti. Pokud stěžovatel ohledně svého zdravotního stavu uvedl, že na svou epilepsii „ani nebere léky“ s tím, že žádná omezení ani zvláštní potřeby nemá, je logické,

že žalovaný neměl důvod předpokládat u stěžovatele zdravotní postižení nebo vážné onemocnění dosahující takové intenzity, že by ho bylo třeba považovat za zranitelnou osobu ve smyslu ve smyslu § 74 odst. 1, resp. § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu.

[28] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud podotýká, že si i v projednávané věci byl vědom závěrů svého rozsudku ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 193/2019 – 48, podle nichž: *„(...) Pokud by doslovná aplikace zásady přezkumu podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, vedla k tomu, že by soudní přezkum rozhodování o nepovolení vstupu na území nebylo možno pokládat za „účinný přezkum v rozumných intervalech" požadovaný článkem 5 odst. 4 Evropské úmluvy, vyplývá správnímu soudu z čl. 1 odst. 2 a z čl. 10 Ústavy povinnost přednostně aplikovat požadavky Evropské úmluvy. To v daném případě znamená povinnost soudu navzdory zásadě vyjádřené v § 75 odst. 1 s. ř. s. zohlednit i podstatné změny, k nimž došlo po vydání přezkoumávaného rozhodnutí, pokud tyto změny mohly ve smyslu rozsudku ESLP Shishkov proti Bulharsku vést k tomu, že pokračování omezení osobní svobody, které bylo původně nařízeno v souladu se zákonem, se stalo nezákonným. (...) NSS připomíná, že uvedený názor nemá učinit § 75 odst. 1 s. ř. s. obsoletním, a to ani v případě přezkumu rozhodnutí podle § 73 zákona o azylu. Ovšem tam, kde jsou závažné důvody se domnívat, že by nepřihlédnutí k nově zjištěným nebo nově nastalým skutečnostem vedlo k porušení čl. 5 odst. 4 Evropské úmluvy, a tedy k porušení práva na osobní svobodu, musí být Evropská úmluva aplikována přednostně.*". V případě stěžovatele však uvedená potřeba výkladu § 75 odst. 1 s. ř. s. souladně s mezinárodními závazky České republiky nenastala ani v řízení o žalobě vedeném městským soudem, ani později. Stěžovatel v tomto směru žádné podstatné změny ohledně svého zdravotního stavu, resp. důvodů své možné zranitelnosti, během soudního přezkumu napadeného rozhodnutí neuváděl, nebylo tedy k čemu nově přihlížet. Ke kasační stížnosti přiložené lékařské zprávy pocházejí už z Moldavska, první je z 15. 7. 2010 (souvisí s následky násilného incidentu ve věznici) a druhá z 16. 9. 2011 (týká se epilepsie).

[29] V kasační argumentaci odvozuje stěžovatel svou zranitelnost nejen ze svého zdravotního stavu, ale rovněž z prokázaného faktu, že byl společně se svým bratrem v Moldávii během výkonu trestu (v letech 2006 až 2010) ve věznici vystaven závažnému fyzickému a psychickému násilí a mučení ze strany bezpečnostních složek. V protokolu k tomu vylíčil: *„[V]e vězení mě tehdy bili, rozbili mi i hlavu. Do věznice přišel advokát, všechno viděl, vyfotil to, šlo to k soudu a ten soud jsme vyhráli. Soudy první i druhé instance nám určily jen nějaké malé odškodné, ale my jsme se pak obrátili na jiného advokáta, parlamentního, který nám pomohl, napsal do soudu ve Štrasburku, a pak jsem najednou dostal 14 000 EUR. Soud pak odsoudil vedoucí pracovníky té věznice, zakázal jim pracovat ve státní správě a vyhodili je. (...)*". K protokolu stěžovatel připojil odpovídající listiny prokazující smírné urovnání a zastavení řízení Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Livadari v. The Republic of Moldova*, o stížnosti č. 47619/10 a CD nosič obsahující fotografie zranění z vězení.

[30] Městský soud ohledně tomu odpovídající žalobní argumentace vyšel z předpokladu, že smyslem speciálního přístupu ke zranitelným osobám je poskytnout jim výhodnější zacházení z důvodu ochrany jejich psychického i fyzického zdraví s tím, že zranitelnou osobou není každá osoba, která byla v minulosti mučena, ale taková osoba, na níž se následky mučení podepsaly natolik, že potřebuje mít v rámci řízení o mezinárodní ochraně

specifické postavení. V případě stěžovatele dospěl městský soud k závěru, že nebylo prokázáno, že by byl zranitelnou osobou i v současnosti. Tento závěr podložil jednak odkazem na stěžovatelovo vyjádření, že žádná omezení ani zvláštní potřeby nemá, a jednak okolností, že byl ve vězení i v letech 2012 až 2014, tedy po zmíněném incidentu v roce 2008, přičemž neuvedl nic, co by naznačovalo, že omezení osobní svobody mělo v důsledku mučení dopad na jeho psychické či fyzické zdraví (krátce omezen na svobodě byl i v roce 2017 v Praze, kdy byl odsouzen za přečin krádeže a neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku). Incident z roku 2018 (po zadržení policií byl nucen dělat dřepy a cvičit) pak neměl intenzitu mučení, proto tedy také neměl pro posouzení „zranitelnosti“ význam. S tímto hodnocením se Nejvyšší správní soud ztotožňuje, je totiž výrazem adekvátního odlišení (nezáviděníhodné) epizody z individuální historie stěžovatele od důvodů, které ho vedly k cestě do České republiky a podání žádosti o mezinárodní ochranu. V případě stěžovatele vylíčení jeho utrpení, za něž se mu ostatně dostalo zadostiučinění ze strany země jeho původu, pouze uvozovalo popis důvodů, které považoval za azylově relevantní (konkrétně obavy z pozdější msty od příbuzných policistů potrestaných za jeho útrapy ve věznici v Moldávii, kteří rovněž slouží u moldavské policie), jež uvedl při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu podané až poté, co mu byl na Letišti Václava Havla odepřen vstup na území schengenského prostoru.

[31] Nejvyšší správní soud zcela sdílí pohled městského soudu na výklad pojmu „zranitelná osoba“ v souvislosti s volbou způsobu zacházení se žadatelem o mezinárodní ochranu. Mechanické zařazení žadatele pod některou z kategorií obsažených v demonstrativním výčtu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu bez toho, aby byly zohledněny individuální okolnosti, by nevedlo k naplnění smyslu tohoto ustanovení. Stejně jako může být zranitelnou osobou uznán ten, kdo nespadá mezi osoby tam vyjmenované, ale naplňuje důvody opodstatňující zvýšenou ochranu a zvláštní zacházení, také osoba formálně splňující některý z vyjmenovaných znaků nemusí privilegované zacházení potřebovat. Městský soud zcela správně akcentoval smysl a účel vykládaného zákonného ustanovení, když konstatoval, že bez dalšího, takříkajíc doživotně, prožité útrapy z každého člověka zranitelnou osobu nečiní.

[32] Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že vyjádření a jiné, třeba i nonverbální, projevy cizince je vždy třeba hodnotit v jejich souhrnu, a to vždy poctivě tak, aby obraz celkové situace cizince z toho vzešlý co možná nejpřesněji odrážel jeho reálný příběh, jeho psychický a fyzický stav, postoje a motivace, včetně pravdivosti či pravděpodobnosti jeho odpovědí na pokládané otázky. Školenému a zkušenému pracovníkovi správního orgánu by neměly uniknout ani detaily, které výpověď cizince a jeho chování usazené do kontextu skutečností obecně známých nebo o zemi původu a aktuálním dění v zahraničí zjištěných postaví do reálného světla. Jen tak je možné zvolit adekvátní postup v řízení, který zajistí ochranu těm, kteří ji potřebují, a zároveň zamezí zneužívání systému těmi ostatními.

[33] V tomto případě poskytl stěžovatel správnímu orgánu dostatek informací pro posouzení, zda s ním má být zacházeno jako se zranitelnou osobou, takže nedošlo k porušení povinnosti zjistit dostatečně stav věci. Žalovaný ani městský soud nezpochybnili, že stěžovatel před dvanácti lety prožil utrpení kvalifikovatelné jako mučení nebo přinejmenším hrubé fyzické násilí, vzali to zjevně za prokázané, takže nelze dospět

k závěru, že by napadené rozhodnutí bylo co do skutkového základu v rozporu se spisy. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. proto nebyl naplněn.

[34] Jelikož z vyjádření stěžovatele v průběhu správního řízení nevyplynulo, že by měl s ohledem na to, co má za sebou, jakékoli specifické potřeby, ačkoli k tomu, aby na to upozornil, měl dostatečnou příležitost, nelze dospět k závěru, že měl být pokládán za „zranitelnou osobu". Městský soud správně vytknul žalovanému, že se zdůvodnění tohoto závěru v napadeném rozhodnutí adekvátně nevěnoval, nicméně jeho hodnocení je založeno na výpovědi samotného stěžovatele a smyslu a účelu interpretovaného zákonného ustanovení, a Nejvyšší správní soud je považuje za zcela správné a zákonné. Cizinec jistě nemusí explicitně uvést, že mučení mělo dopad na jeho zdraví, ani dokazovat, že následky trpí, jak namítal stěžovatel, nicméně lze předpokládat, že závažná událost osobní historie mající dopad na fyzické nebo duševní zdraví se bude manifestovat, především v tvrzeních cizince. Stěžovatel však uvedl řadu událostí ze svého života následujících po násilném incidentu, mezi nimiž bylo několik odsouzení pro trestné činy, pobyty ve vězení, cestování po Evropě apod., a k dotazu na zdravotní stav, omezení či zvláštní potřeby nic relevantního nesdělil.

[35] Pokud městský soud naznal, že stěžovatel není „zranitelnou osobou", nebylo důvodu rušit napadené rozhodnutí žalovaného, jenž na základě stejných podkladů dospěl k témuž, pouze dostatečně nepopsal úvahy k tomu vedoucí ve svém odůvodnění. Kasační námitka, že městský soud aproboval nepřezkoumatelné rozhodnutí, proto také není důvodná [důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], napadené rozhodnutí totiž nedostatkem skutkových důvodů netrpí.

[36] Lze tedy ve shodě s městským soudem uzavřít, že na stěžovatele nebylo v době vydání napadeného rozhodnutí možné hledět jako na zranitelnou osobu z důvodu jeho vystavení závažnému fyzickému a psychickému násilí a mučení, jelikož v jeho případě nebyla zřejmá žádná souvislost jeho minulých útrap s potřebou jeho specifického postavení v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu. Městský soud se nesprávného právního posouzení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] nedopustil.

[37] K poslední námitce ohledně znemožnění přístupu k ochraně v důsledku postupu městského soudu je třeba uvést, že stěžovatel na svých právech zkrácen nebyl. Městskému soudu sice vytýkal průtahy při doručování napadeného rozsudku důvodně, ale v kasační stížnosti argumentoval pouze hypotetickou újmou – namítal, že byl blokován v podání žádosti o přezkum trvání důvodů nepovolení vstupu či kasační stížnosti pro případ, že by se jeho zdravotní stav zhoršil, aniž by tvrdil, že k závažnému zhoršení došlo. Stěžovateli je třeba přisvědčit, že doba více než dva měsíce od rozhodnutí do doručení rozsudku dalece přesahuje lhůtu „bez zbytečného odkladu" stanovenou v § 54 odst. 3 větě poslední s. ř. s., jejž je třeba vykládat souladně s Úmluvou (viz již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 9 Azs 193/2019 – 48). Aniž by bylo nutné rozebírat, zda k prodlevě došlo z objektivních důvodů a komu lze přičíst odpovědnost za překročení zákonného limitu, lze však uzavřít, že omezení takto vzniklé nemělo na stěžovatelovu situaci žádný dopad, neboť v mezidobí k závažnému zhoršení jeho zdravotního stavu, jež by si vyžádalo přezkum to zohledňující, nedošlo.

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[38] Nejvyšší správní soud ze všech výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační námitky stěžovatele nejsou důvodné. Proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[39] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá tudíž právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

[40] Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti usnesením Nejvyššího správního soudu ustanoven zástupce JUDr. Maroš Matiaško LL.M., advokát. Soud přiznal tomuto zástupci odměnu za dva úkony právní služby (první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a sepsání kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a to ve výši 6 200 Kč – srov. § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu, a náhradu hotových výdajů ve výši 600 Kč za oba úkony právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o částku odpovídající této dani, tedy celková výše odměny ustanoveného zástupce činí 8 228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. dubna 2020

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu